

Arbetsmiljöverket kritiserar arbetsmiljön i vården i Västra Götaland

Stänga vårdcentraler ett sätt att förbättra arbetsmiljön

Stäng vårdcentraler, hänvisa till andra vårdcentraler, utnyttja inhyrd personal.

Det är exempel på konkreta åtgärder som Arbetsmiljöverket anser kan bli aktuella för att Landstinget i Västra Götaland ska kunna förbättra arbetsmiljön för sin personal.

■ Arbetsmiljöverket konstaterar att det efter de senaste årens inspektioner inom sjukvården i Västra Götaland är uppenbart att det finns tilltagande problem i verksamheten som såväl direkt som indirekt försämrar de anställdas arbetsmiljö.

Verket har sett en ökande obalans mellan de resurser som ställs till förfogande för utförarna inom Landstingets organisation och de uppdrag de förmodas utföra.

Gemensamt för alla inspekterade ställen är att personalen förväntas klara av sitt uppdrag trots att de inte har resurser för det.

– Vi har vid ett antal inspektioner sett att man inte har någon riktig strategi för att hantera situationen när resurserna inte motsvarar efterfrågan. Det kan få väldigt elaka konsekvenser för personalen och naturligtvis även för allmänheten, kommenterar arbetsmiljöinspektör Pär Bergendahl.

Obalansen består av flera delar. Det handlar om brist på personal, inte minst

läkare. På en del håll är hälften av tjänsterna vakanta.

– Jag tror att man på många håll, även bland politiker, fått upp ögonen för att personalbristen är en av de större arbetsmiljörisker som vi har att tampas med framgent, kommenterar Pär Bergendahl.

Men det rör sig också om brist på pengar, utrustning, vårdplatser med mera.

Pär Bergendahl vill inte peka ut var det är sämst men helt klart bedömer Arbetsmiljöverket följande områden som dåliga: överbeläggningar på Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Röntgen och Rehab NÄL (Norra Älvsborgs länssjukhus), primärvården Borås-Bollebygd, kuratorsverksamheten vid KSS (Kärnsjukhuset i Skövde), med flera ställen.

– Det kan hända att det finns ställen där det är ännu sämre – det vet vi inte eftersom vi inte varit överallt, säger han.

Hellre arbetslös än sjuk

Många, ur alla personalkategorier, slutar sina arbeten. Det sker oftast för att gå till nya jobb – men det finns också de som väljer att gå ut i frivillig arbetslöshet hellre än att bli sjuka av sitt arbete, konstaterar Arbetsmiljöverket.

Verket påpekar att om åtgärder genomförs så finns det chans att nå medicinsk säkerhet för patienterna och en god arbetsmiljö för de anställda.

Men så är det inte idag och det blir

svårt att uppnå det inom en snar framtid.

Det är viktigt att Landstinget som arbetsgivare stöttar personalen och vågar göra de prioriteringar som behövs när arbetsmiljösituationen blir så kritisk och akut att Hälso- och sjukvårdslagen inte längre kan upprätthållas, hävdar Arbetsmiljöverket i en skrivelse.

Skrivelsen säger att Landstinget i Västra Götaland senast den 15 december ska redovisa vilka åtgärder man har vidtagit eller planerat med anledning av förbättringskraven för personalen.

Arbetsmiljöverket ger exempel på konkreta åtgärder som skulle kunna bli aktuella, att stänga vårdcentraler, hänvisa till andra vårdcentraler, utnyttja inhyrd personal och skriftliga prioriteringar av de uppgifter som normalt ingår i uppdraget och som man i det akuta läget inte längre klarar av att utföra. Pär Bergendahl kommenterar:

– Vi säger inte att de ska använda just dessa åtgärder, men man måste ju vara ganska konkret i den här situationen. Jag menar att om de inte har resurser eller tillräckligt med folk för att upprätthålla bemanningen måste de tala om vad ska de göra i stället. Det tycker vi Landstinget har varit dåligt på. Det kan man inte överlåta på den personal som finns på arbetsplatsen för de äger ju vare sig medel eller kontroll över situationen.

Tom Ahlgren

»Vi tar detta på fullt allvar«

■ – Vi är tveklöst varse en del av problematiken.

Så kommenterar Nils-Gunnar Ernstson, direktör på ägarutskottet som bereder ärenden för Landstingets regionstyrelse, kritiken från Arbetsmiljöverket. Han berättar att det nu finns ett förslag att nästa år inrätta en särskild arbetsmiljödelegation.

Redan tidigare har Landstinget fått en rad påpekanden om allvarliga arbetsmiljöbrister på många håll. Därför har man i årets budget avsatt 160 miljoner kronor för olika generella arbetsmiljöinsatser.

– Vi har från regionledningen aktivt lagt ut pengarna med krav på åtgärder och vi följer regelbundet upp vilka åtgärder som vidtas, berättar han.

Han menar att Landstingets ledning tack vare de tidigare kraven har ett bra grepp om en del av signalerna kring arbetsmiljösituationen, exempelvis då det gäller personalomsättningen. Den siffran bedömer han som »inte så där generande hög, den ligger på drygt sju procent idag. Den är absolut inte negligierbar utan en signal som vi följer«.

– Vi har också diskuterat arbetsmiljön ingående med politiken och för 2002 finns ett förslag om en särskild arbetsmiljödelegation. Så jag vill påstå att vi verkligen tar de här signalerna på fullt allvar.

Han menar att det inte är lätt att frilägga exakt de insatser som behöver göras på olika arbetsplatser.

– Det är lätt att fångas i generella lösningsmodeller. Vi har genom diskussioner, inte minst med fackliga organisationer, insett att en förutsättning är att det sker väldigt mycket riktade åtgärder, att insatserna tar avstamp utifrån den aktuella arbetsmiljön.

– Så generellt kan man säga att vi är klart varse problematiken när det gäller arbetsmiljön. Vi måste nu med Arbetsmiljöverkets skrivelse som underlag självständigt från regionens sida göra en bedömning av hur vi ser på situationen. Vi kan ju rimligtvis inte gå rakt in i det lösningsförslag som läggs ifrån deras sida.

Tom Ahlgren